

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Štěpána Výborného v právní věci žalobců: **a) Ing. V. O. a b) Mgr. H. O.**, oba zastoupeni Mgr. Lukášem Míšou, advokátem se sídlem Milady Horákové 2047/23, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, za účasti: I) IMMO INTERIMEX s.r.o., se sídlem Mírové náměstí 490/12, Jablonec nad Nisou, zastoupena JUDr. Mojmírem Ježkem, Ph.D., advokátem se sídlem Betlémské náměstí 351/6, Praha 1, II) M. K., III) Mgr. J. S., IV) Ing. F. S., V) P. S., VI) S. L., VII) A. V., VIII) I. V., IX) J. P., X) P. Č., všichni zastoupeni Mgr. Davidem Ferneckým, advokátem se sídlem Podhorská 581/28, Jablonec nad Nisou, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262, se ruší.
- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 6. 6. 2024, č. j. OSH 203/2024 KULK 46007/2024/280.9/Fr, **se** v části, jíž bylo zamítnuto odvolání žalobců a k odvolání žalobců potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Turnov ze dne 26. 2. 2024, č. j. OD/24/3492/vOD, **ruší** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení částku 58 762 Kč do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Lukáše Míši, advokáta.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Spornou otázkou v projednávané věci je existence veřejně přístupné účelové komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), na pozemcích p. č. Xa a Xb v k. ú. J. N., které jsou nyní ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení I).

[2] Projednávaná věc prošla poměrně dlouhým a spletitým procesním vývojem, který Nejvyšší správní soud shrnuje pouze v nezbytném rozsahu. Žalobci podali dne 23. 5. 2016 u Magistrátu města Jablonec nad Nisou žádost o deklaraci existence veřejně přístupné účelové komunikace na uvedených pozemcích. Žalobci jsou vlastníky pozemku p. č. st. Xc, na kterém stojí dům č. p. Xd (adresa: M. n. Xm, J. N.). Dle žádosti žalobců byl tento dům, stejně jako přinejmenším dva další domy v dané lokalitě, přístupný z ulice S. po výše uvedených pozemcích. Již předchozí vlastník [společnost Radniční 133, s.r.o., která nabyla dané pozemky v roce 2006 a od které následně v roce 2015 tyto pozemky nabyla osoba zúčastněná na řízení I) – pozn. NSS] však existenci veřejně přístupné účelové komunikace odmítl uznat a po žalobcích požadoval za přístup přes své pozemky „nájemné“. V žádosti žalobci dále uvedli, že na tento požadavek po nátlaku přistoupili. Podle žalobců však toto ujednání nemá vliv na existenci veřejně přístupné účelové komunikace.

[3] Magistrát města Jablonec nad Nisou nejprve rozhodnutím ze dne 24. 1. 2017, č. j. 98906/2016, určil, že žalobci vymezená plocha na pozemcích p. č. Xa a Xb v k. ú. J. N. „*není účelovou komunikací ve smyslu § 7 zákona o pozemních komunikacích*“. Toto rozhodnutí žalovaný zrušil rozhodnutím ze dne 7. 2. 2018, č. j. OD 624/2017-11/280.9/Hk KULK 11859/2018, a věc vrátil Magistrátu města Jablonec nad Nisou k novému projednání. Ten následně rozhodnutím ze dne 12. 2. 2019, č. j. 4317/2019, deklaroval, že daná plocha není veřejně přístupnou účelovou komunikací. Také toto rozhodnutí žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 6. 2019, č. j. OD 562/2019-2/280.9/Hk KULK 40004/2019, zrušil a věc opět vrátil Magistrátu města Jablonec nad Nisou k novému projednání.

[4] Následně žalovaný usnesením ze dne 21. 1. 2020, č. j. KULK 94594v/2019/280.3/Hk, vydal opatření proti nečinnosti Magistrátu města Jablonec nad Nisou a pověřil vedením dalšího řízení a vydáním rozhodnutí Magistrát města Liberec. Vzhledem k tomu, že i tento správní orgán byl ve věci nečinný, pověřil žalovaný usnesením ze dne 13. 11. 2020, č. j. OD 880/2020 KULK 80564/2020/280.3/Pc, vedením dalšího řízení a vydáním rozhodnutí Městský úřad Turnov.

[5] Městský úřad Turnov rozhodnutím ze dne 1. 2. 2021, č. j. OD/21/3453/vOD, deklaroval existenci veřejně přístupné účelové komunikace na zmiňovaných pozemcích, a to od roku 1982. Toto rozhodnutí žalovaný potvrdil rozhodnutím ze dne 26. 11. 2021, č. j. OSH 486/2021 KULK 45711/2021/280.9/Pc, kterým zamítl odvolání osoby zúčastněné na řízení I).

pokračování

[6] Osoba zúčastněná na řízení I) se proti danému rozhodnutí bránila žalobou, kterou Krajský soud v Hradci Králové shledal důvodnou, rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 28. 2. 2023, č. j. 30 A 17/2022-104, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Konstatoval, že mezi účastníky řízení nebylo sporné naplnění první podmínky k osvědčení existence veřejně přístupné účelové komunikace, tedy její patrnost v terénu. Dále shledal naplnění i druhé podmínky, neboť komunikace slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí, respektive k jejich spojení s pozemní komunikací na pozemku p. č. Xe v ulici S. Ve vztahu ke třetí podmínce, tedy prokázání souhlasu vlastníka s veřejným užíváním komunikace, krajský soud zejména uvedl, že správní orgány zcela pominuly dvě svědecké výpovědi (J. V., nájemce prostor v domě žalobců v letech 2000 až 2005, a T. V., který dle své výpovědi v daném místě bydlel do roku 1976 a i následně se zde pohyboval) a nijak se s nimi nevypořádaly. Naopak svědeckou výpověď B. C., pracovníka někdejší České státní pojišťovny, která danou příjezdovou cestu v osmdesátých letech zřídila za účelem umožnění přístupu vozidel, u nichž měla být provedena likvidace pojistné události, sice správní orgán I. stupně považoval za klíčový důkaz, avšak podle krajského soudu ho nehodnotil v celém kontextu. Závěr o konkludentním udělení souhlasu předchozích vlastníků daných pozemků s jejich veřejným užíváním jako pozemní komunikace tedy krajský soud neshledal dostatečně podloženým. Krajský soud rovněž označil za nepřesvědčivé závěry o splnění čtvrté podmínky existence veřejně přístupné účelové komunikace, tedy nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby osob, které danou dopravní cestu používají. Krajský soud konstatoval, že za situace, kdy není sporu o tom, že k dotčeným objektům existuje přístup z ulice, měly správní orgány zdůvodnit, proč povaha těchto objektů vyžaduje příjezd k zadnímu traktu automobilem přes posuzované pozemky. Skutečnost, že se před domem nachází pěší zóna, krajský soud nepovažoval za dostačující pro dovození nenahraditelné komunikační potřeby, a uložil žalovanému zabývat se alternativními možnostmi parkování v docházkové vzdálenosti.

[7] Žalobce a) a osoby zúčastněné na řízení II), III), IV) a IX) napadli rozsudek krajského soudu kasačními stížnostmi, které Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 20. 12. 2023, č. j. 7 As 85/2023-82, zamítl. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěry krajského soudu. V souvislosti s posouzením existence souhlasu s užíváním daných pozemků jako veřejně přístupné účelové komunikace nad rámec již uvedeného dodal, že doplnění dokazování bude stěžejní i pro posouzení otázky, zda je naplněn znak obecného užívání, tedy zda je komunikace užívána předem neomezeným okruhem uživatelů. Ve vztahu k podmínce nezbytné komunikační potřeby Nejvyšší správní soud dodal, že správní orgány pominuly kromě jiného také Zápis z jednání Výboru pro hospodaření s majetkem města č. 14 ze dne 27. 11. 2018, podle kterého se daný výbor vyjádřil v tom smyslu, že přístup do vnitrobloku je možný přes pozemek p. č. Xf.

[8] Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 5. 2023, č. j. OSH 486/2021/KULK 38418/2023/280.9/Fr, zrušil prvostupňové rozhodnutí Městského úřadu Turnov a věc mu vrátil k novému projednání. Městský úřad Turnov následně rozhodnutím ze dne 26. 2. 2024, č. j. OD/24/3492/vOD, deklaroval, že se na dotčených pozemcích veřejně přístupná účelová komunikace nenachází. Odvolání žalobců a odvolání osob zúčastněných na řízení II) až IX) a M. H. směřující proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl nyní posuzovaným rozhodnutím ze dne 6. 6. 2024, č. j. OSH 203/2024 KULK 46007/2024/280.9/Fr. Správní orgány dospěly k závěru, že existence veřejně přístupné účelové komunikace není

odůvodněna nutnou komunikační potřebou. Ostatní znaky veřejně přístupné účelové komunikace shledaly naplněnými.

[9] Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové shora uvedeným rozsudkem ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262, zamítl. Zároveň proti tomuto rozhodnutí podaly žalobu také osoby zúčastněné na řízení IV) až VI), tedy někteří z obyvatel, případně spoluvlastníků domu č. p. Xg (S. Xn., J. N.) umístěného na pozemku p. č. st. Xh, v k. ú. J. N., kteří pro přístup k tomuto domu rovněž užívali posuzovanou dopravní cestu přes pozemky osoby zúčastněné na řízení I). Tuto žalobu Krajský soud v Hradci Králové zamítl rozsudkem ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 50/2024-113.

[10] V nyní přezkoumávaném rozsudku ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262, krajský soud poukázal na to, že ve svém předchozím rozsudku v dané věci žalovanému vytkl, že řádně neodůvodnil, v čem spočívá nutnost příjezdu automobilem k zadnímu traktu domu M. n. Xm a k domu S. Xn, a zavázal ho, aby zjistil, zda se v přílehlém okolí dotčených budov, konkrétně ve vzdálenosti do 300 m, nacházejí veřejná parkoviště, která by mohla představovat alternativu k přístupu k nim a k jejich dvorům. Krajský soud se tedy zabýval tím, zda správní orgány těmto požadavkům dostály, a dospěl ke kladnému závěru. Konkrétně odkázal na strany 10 a 11 rozhodnutí správního orgánu I. stupně a strany 7 až 10 rozhodnutí žalovaného a konstatoval, že má ve shodě se správními orgány rovněž za spolehlivě prokázané, že v posuzovaném případě není dána nutná komunikační potřeba žalobců. V docházkové vzdálenosti 300 m od domu žalobců (kterou krajský soud odvozuje z § 21 odst. 1 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, resp. z § 7 odst. 3 vyhlášky č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu) se nachází celá řada veřejných parkovišť. Žalobci mohou automobilem vjet do pěší zóny na M. n., která vede kolem jejich domu, a mohou na nezbytnou dobu zastavit na parkovišti u budovy magistrátu. Vzdálenost z tohoto parkoviště k domu žalobců je v podstatě shodná se vzdáleností od jejich parkovacího místa ve vnitrobloku. Jejich zásobování a další obsluhu nemovitosti tedy lze zajistit touto cestou. Jen o několik metrů dále od domu žalobců se nachází např. parkoviště před kinem Radnice, na kterém mohou zdarma parkovat držitelé průkazů ZTP nebo ZTP/P (tedy i žalobci). Dále se v docházkové vzdálenosti nacházejí volná parkovací stání na ulici A. Ch. nebo na parkovišti na H. n.. Krajský soud uzavřel, že žalobci mají přístup a příjezd osobním automobilem ke svému domu zajištěn i za současného stavu. Změna situace oproti stavu před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí spočívá v podstatě pouze v tom, že žalobci nemají za domem parkovací místo a že technická obslužnost jejich domu musí být zajišťována z M. n., nikoliv z vnitrobloku. Krajský soud připustil, že tím jsou kvalita jejich života i provoz nebytových prostor jejich domu do určité míry ovlivněny, popsána alternativní přístupová cesta k jejich domu však zajišťuje jeho plnohodnotnou komunikační dostupnost, byť je pro žalobce méně komfortní. Soud dodal, že ani většina domů v okolí nemá možnost obsluhy ze zadní strany. V případě domu žalobců tato možnost vznikla až v důsledku zbourání části původní historické zástavby a otevření daného vnitrobloku. Pokud jde o přístup HZS či IZS, správní orgány podle krajského soudu přílehavě poukázaly na to, že je řešen zákonnou formou, bez relevantní vazby na neexistenci veřejně přístupné účelové komunikace.

[11] Krajský soud narozdíl od správních orgánů dále nepovažoval za naplněnou ani třetí podmínku vzniku veřejně přístupné účelové komunikace, tj. udělení souhlasu s veřejným

pokračování

užíváním. Dle krajského soudu totiž v současnosti daná komunikace neslouží veřejnosti, jak tomu bylo v době, kdy sloužila klientům „bankovního ústavu“ a zajišťovala přístup k „STK“, nýbrž pouze vlastníkům a obyvatelům domů M. n. Xm a S. Xn, popřípadě jejich návštěvám a obsluze. Dané pozemky tedy již podle krajského soudu neužívá neomezená množina osob a tento znak veřejně přístupné účelové komunikace tak zanikl.

[12] Krajský soud neshledal důvodnými ani námitky týkající se postupu správního orgánu I. stupně. Lhůtu stanovenou správním orgánem I. stupně účastníkům řízení pro předložení návrhů na doplnění dokazování shledal krajský soud přiměřenou. Tím, že správní orgán I. stupně rozhodl bezprostředně po uplynutí dané lhůty, nezasáhl podle krajského soudu do práv účastníků řízení. Důkazní návrhy žalobců správní orgán I. stupně neopomněl, ale považoval jejich provedení za nadbytečné, protože měl již ohledně skutkového a právního stavu posuzované věci jasno. Navíc řada těchto důkazů se vztahovala k prokázání existence prvních tří znaků veřejně přístupné účelové komunikace, u nichž dal správní orgán I. stupně žalobcům za pravdu.

II.

Obsah kasační stížnosti a dalších podání

[13] Žalobci (stěžovatelé) napadli rozsudek krajského soudu ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262, nyní posuzovanou kasační stížností a osoba zúčastněná na řízení IV) napadla rozsudek krajského soudu ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 50/2024-113, kasační stížností, o níž Nejvyšší správní soud vede řízení pod sp. zn. 9 As 241/2024.

[14] V nyní posuzované věci stěžovatelé namítají, že krajský soud stejně jako správní orgány nesprávně posoudily otázku naplnění nutné komunikační potřeby. Poukazují na to, že do dvora jejich domu nevede jiná cesta než sporná komunikace. Správní orgány vycházely při posouzení věci z předpokladu, že vozidla svozu odpadu a IZS budou mít do vnitrobloku přístup, tak tomu však nebude kvůli nesouhlasu vlastníka daného pozemku a nainstalované kovové zábraně na bránu k pozemku stěžovatelů na dvoře jejich domu. Krajskému soudu tato skutečnost musela být zřejmá z doložených fotografií. Veřejná cesta vedoucí k přední části jejich domu pěší zónou s ní není z hlediska naplnění komunikační potřeby srovnatelná. Stěžovatelé ji považují za nesmyslnou, nebezpečnou a obtěžující.

[15] Rozdíl v příjezdu k domu a hlavně v možnosti parkování u něj je podle stěžovatelů zásadní nejen pro ně samotné, ale i pro zákazníky a dodavatele podnikatelských subjektů, které v jejich domě působí, a také pro řemeslníky a návštěvy jak podnikatelů, tak obyvatel domu. Pro většinu z nich není podle stěžovatelů rozhodný příjezd k domu, ale možnost parkování. Osoby, které jsou omezeny v pohybu, jako sami stěžovatelé, mohou k domu přijet výhradně za použití taxislužby. Nemohou přijet svým vozem, neboť ho nemohou zde zaparkovat. Pro osoby takto omezené je bez významu, že mohou zastavit, vyložit z auta náklad a autem odjet na parkoviště vzdálené cca 300 m a potom se vrátit k domu. Ani např. pro řemeslníky není představitelné, aby zastavili u domu, vynesli z auta kompletně všechno své vybavení a materiál, anebo naopak jen to nutné a pro další následně chodili do automobilu odstaveného jinde. Totéž platí např. pro obchodní zástupce nebo zaměstnance knihoven přijíždějících do knihkupectví, které v domě stěžovatelů provozuje jejich syn. Podstatou posouzení komunikační potřeby a existence alternativní cesty je právě porovnání

užívání nemovitosti se spornou komunikací a bez ní, což však podle stěžovatelů krajský soud nevyhodnotil. Přístup přes pozemky osoby zúčastněné na řízení I) byl vybudován a po dobu zhruba 40 let využíván právě proto, aby byl nahrazen přístup z pěší zóny. Skutečnost, že dům stěžovatelů nemá možnost využívat parkovací místa vybudovaná ve dvoře, podle jejich tvrzení zcela zásadně omezuje využívání tohoto domu. Stěžovatelé netvrdí, že užívání domu bez tohoto příjezdu je zcela nemožné, ale je zásadně odlišné od stavu, kdy u domu lze zaparkovat. Dům bez této možnosti může využívat pouze specifická skupina obyvatel i nájemců, což je zásadní rozdíl od předchozího stavu. Technická obsluha zadní části domu je bez možnosti příjezdu k této části domu zcela nemožná, proto příjezd k přední části domu z M. n. není podle přesvědčení stěžovatelů srovnatelnou alternativou k příjezdu přes pozemky osoby zúčastněné na řízení I).

[16] Stěžovatelé dále namítají, že krajský soud vyšel pouze ze skutečnosti, že se v okolí domu nacházejí veřejná parkoviště, neposoudil však jejich reálnou využitelnost a neprovedl důkazy, kterými stěžovatelé dokládali, že tato parkoviště jsou přetížená a nepředstavují tedy skutečnou alternativu parkování za jejich domem. Stěžovatelé rozporují závěr krajského soudu o tom, že mohou na nezbytně nutnou dobu zastavit na parkovišti z boku budovy Magistrátu města Jablonec nad Nisou. Stěžovatelé dokládali, že běžná parkovací stání 1 až 10 jsou podle vyjádření Magistrátu dlouhodobě pronajata a žádné není volné. Stání pro invalidy je v pracovních dnech v době od 7.45 do 17.30 hod. vyhrazeno pro návštěvy magistrátu. Toto parkovací místo tedy stěžovatelé mohou potenciálně využít večer nebo o víkendu. I tehdy ale bývá zpravidla obsazeno. Obdobně to platí pro parkoviště před kinem Radnice, které má 2 parkovací místa pro invalidy, bez možnosti vyhrazení, ale je ve všedních dnech i o víkendech obsazené. Stěžovatelé připouštějí, že jde o těžko prokazatelnou skutečnost, poukazují však na nízký počet parkovacích míst a na to, že stěžovatelům nebylo umožněno si zde vyhradit ani jedno parkovací místo. Stěžovatelé soudu také pokutovým blokem dokládali, že městská policie striktně hlídá pěší zónu na M. n. a ukládá zde pokuty za neoprávněný vjezd či neoprávněné stání.

[17] Stěžovatelé připouštějí, že se prostor vnitrobloku za jejich domem původně neužíval k parkování, bylo tomu tak ovšem proto, že se v dávné době, kdy tento vnitroblok vznikl, o automobilové dopravě vůbec neuvažovalo. Od roku 1982 se však jejich pozemek, který je přístupný pouze přes pozemky osoby zúčastněné na řízení I), k parkování využívá. Příjezd motorovým vozidlem k domu stěžovatelé nepovažují za výhodu, ale za nutnost. Stěžovatelé s krajským soudem nesouhlasí v tom, že posuzovaná plocha komunikace, kterou Česká státní pojišťovna vybudovala v roce 1982 po demolici jedné z budov a otevření vnitrobloku, sloužila pouze pro příjezd k novému areálu prohlídek vozidel za účelem likvidace pojistných událostí. Daná plocha byla vybudována již s příjezdy k zadním stranám okolních domů. Tato skutečnost dle stěžovatelů svědčí o souhlasu vlastníka s jejím veřejným užíváním a rovněž o tom, že je dána nutná komunikační potřeba, neboť vybudováním těchto příjezdů se sporné pozemky osoby zúčastněné na řízení I) staly na následující desítky let jedinou cestou do vnitrobloku.

[18] Stěžovatelé odkazují na dosavadní judikaturu, z níž dovozují, že i poslední úsek slepé komunikace může být za určitých okolností prohlášen za cestu veřejnou, jejíž vlastník si nezachovával kontrolu nad tím, kdo konkrétně cestu užívá. Nutná komunikační potřeba pak podle stěžovatelů představuje pouze jakýsi regulativ vůči předchozímu znaku – vlastník,

pokračování

který umožnil veřejné užívání svého pozemku, není povinen jej strpět i nadále, jestliže všichni vlastníci přilehlých nemovitostí mají možnost se k nim dostat jinudy. Z tohoto pohledu jsou tedy podle stěžovatelů zcela irelevantní případné poukazy na to, že veřejnost cestu k ničemu nepotřebuje. Důležité je pouze to, zda je cesta nezbytná pro dopravní napojení přilehlých pozemků. Přitom je třeba vyjít z toho, jaké je současné využití předmětných pozemků, budoucí záměry jejich vlastníků či jiných osob v tom nehrají žádnou roli.

[19] Stěžovatelé dodali, že Nejvyšší správní soud ve svém předcházejícím rozsudku vyšel z nesprávného předpokladu, že přístup do vnitrobloku je možný přes pozemek p. č. Xf, který je ve vlastnictví statutárního města Jablonec nad Nisou. Na tomto pozemku se nacházejí veřejná zeleň a umělecké dílo a v zimě se využívá k odklizení sněhu. Navíc by bylo nutné zde vybudovat novou cestu.

[20] Stěžovatelé rovněž poukázali na to, že sporná komunikace je nutná také k přístupu k parkovacím místům a garážím za domem S. Xn [dům ve spoluvlastnictví osob zúčastněných na řízení II) až IV) a VI) až X)]. Krajský soud však situaci týkající se těchto nemovitostí dostatečně neposoudil a nezohlednil stav dopravy v ulici S. Dle stěžovatelů měl krajský soud toto řízení spojit se řízením o žalobě, kterou podaly osoby zúčastněné na řízení II) až IV), a posoudit je ve vzájemných souvislostech. Současně stěžovatelé navrhli, aby v případě podání kasační stížnosti proti rozsudku ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 50/2024-113, jímž krajský soud zamítl žalobu osob zúčastněných na řízení II) až IV), Nejvyšší správní soud spojil obě věci ke společnému projednání.

[21] Stěžovatelé rovněž namítají, že měl krajský soud zrušit rozhodnutí správních orgánů z důvodu nevypořádání některých relevantních tvrzení, která se týkají aktuálního stavu v posuzované lokalitě a svědčí o naplnění znaku nutné komunikační potřeby. Správní orgány nedoplňily dokazování tak, jak jim uložily správní soudy. Správní orgán I. stupně po zrušení jeho předchozího rozhodnutí doplnil dokazování pouze o místní šetření, při němž zjistil rozměry a stav průjezdu domu S. Xn, při rozhodování však zohlednil pouze jeho rozměry, nikoliv technický stav, který byl doložen fotografiemi, ani negativní vyjádření policie k této možnosti.

[22] Stěžovatelé tedy trvají na tom, že rozhodnutí správních orgánů měla být zrušena z důvodu procesních pochybení správního orgánu I. stupně. Opakují, že správní orgán I. stupně stanovil lhůtu k doplnění důkazů zcela formálně do 22. 2. 2024. Vzhledem k tomu, že lhůta k závěrečnému vyjádření ve věci byla stanovena na následující den, správní orgán I. stupně zjevně neměl v úmyslu provádět žádné důkazy. Také lhůta pro závěrečné vyjádření ve věci byla dle stěžovatelů stanovena pouze formálně na 23. 2. 2024. Rozhodnutí bylo vydáno v pondělí dne 26. 2. 2024, tedy následující pracovní den po uplynutí lhůty k závěrečnému vyjádření. Závěrečná vyjádření stěžovatelů ani dalších účastníků správní orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí nijak nezohlednil. Fakticky tedy účastníkům řízení vzal možnost se ve věci vyjádřit, ač jim k tomu formálně poskytl lhůtu. Konkrétně stěžovatelé poukazují na nevypořádání argumentace týkající se souhlasu vlastníka s užíváním komunikace a nutné komunikační potřeby, kterou uplatnili ve svém vyjádření. Krajský soud dle stěžovatelů toto pochybení nepřipustně bagatelizoval.

[23] Krajský soud dle stěžovatelů také nevypořádal některá žalobní tvrzení ani důkazní návrhy. Konkrétně stěžovatelé poukazují na předložené fotografie dokumentující vývoj situace po vydání rozhodnutí žalovaného, kdy osoba zúčastněná na řízení I) uzavřela cestu přes posuzované pozemky, čímž znemožnila vyvážení odpadu na dvoře domu stěžovatelů a rovněž příjezd vozidel IZS, s čímž správní orgány nepočítaly. Krajský soud dle stěžovatelů byl povinen důkazy provést v souladu s principem plné jurisdikce. Jejich neprovedení však odůvodnil jen tím, že fotodokumentace je ve správním spisu. Dle stěžovatelů se tedy jedná o opomenuté důkazy. Přestože se zčásti jednalo o důkazy, které se vztahovaly k době po vydání správních rozhodnutí, zpochybňovaly správnost závěrů, o které se správní rozhodnutí opírala, a stěžovatelé jejich prostřednictvím prokazovali nedostatečné a nesprávné zjištění skutkového stavu věci.

[24] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti setrval na závěrech, k nimž dospěl v žalobou napadeném rozhodnutí. Jedná se o tzv. vnitroblok, který původně nebyl určen pro vjezd ani parkování osobních automobilů a do něhož byl vjezd po téměř celou dobu kontrolován. Žalovaný dodal, že ve větších městech je zcela běžné zásobování objektů z pěší zóny, neboť jiný přístup neexistuje. V dané lokalitě sice dosud existoval, po celou dobu však byl omezován.

[25] Osoba zúčastněná na řízení I) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti připomněla, že se správní soudy již projednávanou věcí zabývaly, přičemž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v daném případě není naplněno kritérium nutné komunikační potřeby. Osoba zúčastněná na řízení I) dodala, že dotčené pozemky nejsou komunikací, jedná se o dvůr, resp. manipulační plochu. Má za to, že stěžovatelé v kasační stížnosti nepředestřeli žádné nové argumenty. Možnost vjezdu vozidel IZS do vnitrobloku přes posuzované pozemky vyplývá přímo ze zákona. Krajský soud se vypořádal s tvrzením stěžovatelů ohledně nemožnosti zaparkovat v okolí domu. Ve spisu jsou založeny fotografie, které dokazují, že stěžovatelé zmiňovaná parkoviště v minulosti opakovaně využívali. Osoba zúčastněná na řízení I) má za to, že ani deklarace veřejně přístupné účelové komunikace by neopravňovala zákazníky provozoven umístěných v nebytových prostorách domu stěžovatelů k využití parkovacích míst za tímto domem, neboť účelová komunikace slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pouze pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí. Osoba zúčastněná na řízení I) ve shodě s krajským soudem dodala, že přístup stěžovatelů k domu je možné zajistit vchodem z M. n. K argumentaci týkající se přístupu k domu S. Xn uvedla, že tato tvrzení stěžovatelů nejsou relevantní, neboť obslužnost tohoto domu je předmětem jiného řízení. Dodala, že všechny domy v této lokalitě byly vybudovány podle toho, jak chtěli mít jejich vlastníci zajištěn přístup na své dvory. To, že pro současné vlastníky není přístupnost jejich dvorů komfortní, není důvodem pro omezení vlastnických práv vlastníků okolních pozemků.

[26] K námitkám týkajícím se postupu správního orgánu I. stupně osoba zúčastněná na řízení I) uvedla, že délku stanovených lhůt je třeba posuzovat v kontextu celkové délky řízení, které trvalo 7 let. Obsah spisu již tedy musel být všem účastníkům řízení znám a nebylo nutné řízení dále neúměrně prodlužovat. Postup správního orgánu I. stupně tedy není nezákonný. K argumentaci, podle níž krajský soud nezohlednil vznesené důkazní návrhy týkající se uzavření cesty přes posuzované pozemky ani zablokování bran k domům

pokračování

M. n. Xm a S. Xn zábranami, osoba zúčastněná na řízení I) uvedla, že vozidla IZS mohou ze zákona dané zábrany odstranit.

[27] Osoba zúčastněná na řízení I) uzavřela, že postup stěžovatelů považuje za zneužití práva a šikanu a jejich argumentaci hodnotí jako zjevně nedůvodnou a usilující pouze o prodloužení řízení.

[28] Osoby zúčastněné na řízení II) až X) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznily, že nerozumějí tomu, jak mohl krajský soud dospět k závěru o existenci alternativní komunikace uspokojující nutnou komunikační potřebu. Ve shodě se stěžovateli uvádějí, že okolní parkoviště nemají dostatečnou kapacitu a vjezd do vnitrobloku není umožněn ani vozidlům svozu odpadu či IZS. Cesta k přední straně domů není plnohodnotnou komunikační alternativou.

[29] Dne 26. 5. 2025 obdržel Nejvyšší správní soud další vyjádření stěžovatelů, v němž komentují k tomuto podání přiložené dokumenty někdejšího Městského úřadu Jablonec nad Nisou, dopravního a silničního úřadu, z června 2010. V prvním z těchto dokumentů tento správní orgán sděluje, že průjezd domem na adrese S. Xn je nedostačující, a ve druhém z nich potvrzuje, že na sporných pozemcích p. č. Xb a Xa se nachází účelová komunikace, přičemž návrh na omezení přístupu na tuto komunikaci ve smyslu § 7 odst. 1 věty druhé zákona o pozemních komunikacích do té doby nebyl podán.

[30] V reakci na toto podání zaslala vyjádření osoba zúčastněná na řízení I), v němž argumentuje tím, že průjezd domem na adrese S. Xn je zcela vyhovující, a k tomuto tvrzení dokládá fotografie převážně ze zimního období, jež mají podle ní svědčit o bezproblémovém užívání průjezdu. K potvrzení tehdejšího silničního správního úřadu osoba zúčastněná na řízení I) uvádí, že tento dokument existenci veřejné komunikace neprokazuje.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[31] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnými osobami, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté soud přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

III.a) Úvodní poznámky

[32] Nejvyšší správní soud v první řadě předepisuje, že skutečně považuje za velmi nešťastné, že Krajský soud v Hradci Králové řízení o žalobě stěžovatelů v nyní posuzované věci a řízení o žalobě osob zúčastněných na řízení IV) až VI), které obě směřovaly proti témuž rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 6. 2024, č. j. OSH 203/2024 KULK 46007/2024/280.9/Fr.,

a které obě napadly témuž senátu krajského soudu, nespojil ke společnému projednání, a namísto toho o nich rozhodl dvěma rozsudky, tj. nyní přezkoumávaným rozsudkem ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262, a dále rozsudkem ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 50/2024-113. Tím se tato věc rozdělila na dvě řízení, jimiž se nyní zabývají dva rozdílné senáty Nejvyššího správního soudu, neboť proti prvnímu z uvedených rozsudků podali kasační stížnost stěžovatelé v nynější věci a proti druhému podala kasační stížnost osoba zúčastněná na řízení IV) a o této kasační stížnosti vede Nejvyšší správní soud řízení pod sp. zn. 9 As 241/2024. Za této situace „rozštěpení“ celého případu do dvou odlišných senátů Nejvyššího správního soudu by již bylo opětovné spojení obou řízení Nejvyšším správním soudem sice nikoliv zcela nemožné (Nejvyšší správní soud již takto v některých výjimečných případech postupoval), avšak přesto s ohledem na zásadu zákonného soudce problematické, proto k němu zdejší soud v této věci nepřistoupil.

[33] Přesto je zřejmé, že, jak již bylo konstatováno, obě tyto věci Nejvyššího správního soudu se týkají týchž správních rozhodnutí a tedy i téže sporné otázky existence veřejně přístupné účelové komunikace na pozemcích osoby zúčastněné na řízení I) a že tedy, pokud by skutečně byla deklarována existence této veřejně přístupné účelové komunikace na těchto pozemcích, byl by ji (nebude-li na ni instalována provoz omezující dopravní značka) oprávněn obecně užívat každý (srov. § 19 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích), nikoliv pouze vlastníci nemovitostí, jejichž stálá komunikační potřeba naplňuje jeden ze znaků existence této pozemní komunikace, jak se mylně domnívá osoba zúčastněná na řízení I). Jinými slovy, při naplnění ostatních znaků veřejně přístupné účelové komunikace, na němž se shodly oba správní orgány, by pro existenci této komunikace bylo dostačující, pokud by byla dána nutná komunikační potřeba buď vlastníků, obyvatel či nájemců (a jejich zákazníků či soukromých návštěvníků) domu na M. n. Xm, nebo vlastníků, obyvatel či jiných uživatelů (a jejich návštěvníků) domu na ul. S. Xn. Právě existenci nutné komunikační potřeby však správní orgány i krajský soud u obou domů vyloučily, takže musí být na základě podaných kasačních stížností posouzena u obou z nich, přičemž vzhledem k popsanému rozdělení věci se tak musí ve vztahu k domu na M. n. Xm, jenž je ve vlastnictví stěžovatelů, stát ve věci nyní projednávané a ve vztahu k domu na ul. S. Xn, jenž je ve vlastnictví osob zúčastněných na řízení II) až IV) a VI) až X), se tak musí stát ve věci sp. zn. 9 As 241/2024.

[34] Byť tedy i ve věci nyní posuzované nejen osoby zúčastněné na řízení II) až X), ale i samotní stěžovatelé zároveň obsáhle argumentují i přístupem k zadní části domu na ul. S. Xn, otázka nutné komunikační potřeby vztahující se k tomuto domu a k nemovitostem s ním spojeným musí být posouzena výlučně ve věci sp. zn. 9 As 241/2024 a tudíž v nynější věci se jí Nejvyšší správní soud nemůže zabývat. Aniž by zdejší soud jakkoli předjímal výsledek řízení ve věci sp. zn. 9 As 241/2024, musí zároveň pro úplnost konstatovat, že výsledek obou řízení před Nejvyšším správním soudem nemusí být nutně týž, neboť skutkové okolnosti relevantní pro posouzení otázky nutné komunikační potřeby nejsou u obou domů shodné. Zejména je třeba připomenout, že v domu na ul. S. Xn existuje do vnitrobloku průjezd, který naopak u domu stěžovatelů v nynější věci (na M. n. Xm) absentuje. Jak již však bylo řečeno, námitky vztahující se k otázce, zda tento průjezd samostatně či ve spojení s dalšími skutečnostmi zajišťuje u domu na ul. S. Xn dostatečnou alternativu k použití sporné dopravní cesty přes pozemky osoby zúčastněné na řízení I), musí být posouzeno ve věci sp. zn. 9 As 241/2024, nikoliv v nynějším řízení.

pokračování

[35] Podle § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích „*p[ozemní] komunikace je dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti*“.

[36] Podle § 2 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích se pozemní komunikace „*dělí na tyto kategorie: a) dálnice, b) silnice, c) místní komunikace, d) účelová komunikace*“.

[37] Podle § 7 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích „*účelová komunikace je pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*“.

[38] V prvé řadě je nutné konstatovat, že veřejně přístupná účelová komunikace vzniká již samotným naplněním znaků vyplývajících ze zákona a judikatury, není zapotřebí žádného konstitutivního rozhodnutí správních orgánů či soudů (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003-64, všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Znaky, jež musí být pro existenci veřejně přístupné účelové komunikace kumulativně naplněny, jsou následující:

- 1) existence pozemní komunikace ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích vyznačující se stálostí a patrností v terénu,
- 2) zákonný účel ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích (tedy spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo obhospodařování zemědělských a lesních pozemků),
- 3) souhlas vlastníka a
- 4) existence nutné komunikační potřeby.

[39] Třetí a čtvrtý znak veřejně přístupné účelové komunikace nejsou výslovně definovány v zákoně, ale dovodila je judikatura. Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06, shrnul dosavadní východiska a upozornil, že nespojuje-li § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích existenci veřejně přístupné účelové komunikace se žádnou náhradou, pak takové omezení vlastnického práva lze v souladu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod připustit pouze tehdy, pokud s ním vlastník souhlasil a zároveň je dána i existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby (za účelem zajištění proporcionality omezení). Již Nejvyšší soud navázal na judikaturu dřívějšího Nejvyššího správního soudu i Nejvyššího soudu, když dospěl k závěru, že souhlas vlastníka komunikace s jejím veřejným užíváním může být i konkludentní (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1868/2000), přičemž tento právní názor následně převzal i nynější Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009-66, publ. Pod č. 2012/2010 Sb. NSS, a ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009-60, publ. Pod č. 2028/2010 Sb. NSS). Institut veřejně přístupné účelové

komunikace navazuje na institut veřejné cesty, který byl mnohokrát předmětem posuzování dřívějšího Nejvyššího správního soudu (viz např. Boh. A 9162/31, Boh. A 10130/32 či Boh. A 12225/35).

[40] Z dalších judikатурních východisek je vhodné připomenout, že otázka, zda se na určitém pozemku nachází veřejně přístupná účelová komunikace, se posuzuje podle právních předpisů účinných ke dni rozhodování (viz zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1868/2000). Souhlas vlastníka s veřejným užíváním zároveň nemůže být následně jednostranně odvolán ani tímto vlastníkem, ani žádným z jeho právních nástupců. Výjimku z tohoto pravidla dovodil Ústavní soud v již zmiňovaném nálezu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06, pro případ, kdy k věnování pozemku obecnému užívání jako veřejné cesty došlo v době nesvobody, kdy byl tento pozemek protiprávně odňat původnímu vlastníkov, pokud byl posléze tomuto vlastníkov (nebo jeho právním nástupcům) navrácen v restituci. O takovou situaci se však v nyní posuzovaném případě nejedná.

[41] Otázka, jak je cesta (resp. pozemek pod ní) evidována v katastru nemovitostí, není pro posouzení existence veřejně přístupné účelové komunikace rozhodná (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007-128, publ. pod č. 1486/2008 Sb. NSS). Relevantní naopak může být existence soukromoprávního ujednání (zejména služebnosti), které využití cesty pro obsluhované nemovitosti zajišťuje a které může svědčit o neudělení souhlasu vlastníka s veřejným užíváním. Na druhou stranu je však třeba zdůraznit, že pokud k tomuto ujednání týkajícímu se užívání veřejné cesty došlo až po jejím vzniku (tedy po kumulativním naplnění všech čtyř výše uvedených znaků), nemění to nic na dříve uděleném souhlasu s veřejným užíváním komunikace. Jak již bylo uvedeno výše, jednou udělený souhlas nelze odvolat.

[42] Bylo již rovněž konstatováno, že všechny čtyři znaky veřejně přístupné účelové komunikace musí být naplněny zároveň, aby k jejímu vzniku došlo. Toto pravidlo nebylo v minulosti beze zbytku aplikováno: Nejvyšší správní soud totiž v některých případech dovodil, že v případě existence souhlasu vlastníka již není nutné zkoumat otázku nutné komunikační potřeby (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2011, č. j. 2 As 44/2011-99, publ. Pod č. 2370/2011 Sb. NSS, a ze dne 9. 11. 2011, č. j. 9 As 55/2011-141). Jak však bylo podrobně vysvětleno v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2017, č. j. 5 As 140/2014-76, publ. pod č. 3540/2017 Sb. NSS, šlo pouze o ojedinělé excesy z jinak konzistentní judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. V navazujícím rozsudku ze dne 30. 3. 2017, č. j. 5 As 140/2014-85, publ. pod č. 3571/2017 Sb. NSS, zdejší soud zdůraznil, že „i v případě udělení souhlasu s veřejným užíváním pozemku jako komunikace je nezbytné zkoumat naplnění podmínky nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby“.

[43] Nejvyšší správní soud v této souvislosti dále upozorňuje, že již ze samotné logiky kumulativního naplnění určitých podmínek vyplývá, že takové podmínky je nutné zkoumat nezávisle na sobě. Pokud by totiž (ne)naplnění některé z podmínek mělo vést k (ne)naplnění podmínky jiné, nebylo by vůbec třeba, aby obě tyto podmínky byly v algoritmu obsaženy, případně by byl algoritmus formulován jiným způsobem (určitou podmínku by bylo třeba zkoumat primárně před jinými, neboť by měla vliv na naplnění dalších). Žádná taková

pokračování

pravidla, která by modifikovala prostou nutnost kumulativního naplnění nezávislých a rovnocenných podmínek, nebyla judikaturou (až na výše uvedené a rozšířeným senátem překonané ojedinělé případy) nikdy formulována. Jednotlivé znaky veřejně přístupné účelové komunikace je tak nutné zkoumat nezávisle a nenaplnění kteréhokoli z nich vede k závěru o tom, že se veřejně přístupná účelová komunikace na daném místě nenachází.

[44] V posuzovaném případě nebylo sporu o naplnění prvních dvou znaků veřejně přístupné účelové komunikace. Správní orgány konstatovaly, že se jedná o pozemní komunikaci ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a že daná komunikace je v terénu trvale patrná. První znak veřejně přístupné účelové komunikace tedy byl naplněn. Žádný z účastníků řízení ani osob zúčastněných na řízení tento závěr nerozporkoval. Vzhledem k tomu, že daná komunikace slouží k napojení pozemků ve vnitrobloku na další pozemní komunikace, považovaly správní orgány za naplněný také druhý znak veřejně přístupné účelové komunikace vycházející z § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Ani tento závěr žádný z účastníků řízení ani osob zúčastněných na řízení nezpochyboval. Vzhledem k tomu, že k těmto otázkám nesměruje ani žádná z kasačních námitek, Nejvyšší správní soud nepovažuje za nutné se naplněním prvních dvou znaků veřejně přístupné účelové komunikace zabývat.

III.b) Souhlas vlastníka

[45] V otázce třetího znaku (souhlasu vlastníka s veřejným užíváním komunikace) judikatura vychází z premisy, že vlastník, který nesouhlasí s tím, že na jeho pozemku vzniká veřejně přístupná účelová komunikace, se proti tomu brání (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2167/2005). Pokud tedy vlastník strpí veřejné užívání komunikace na svém pozemku a nedá nijak najevo svůj nesouhlas, lze dovozovat jeho konkludentní souhlas (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2014, č. j. 4 As 163/2013-27). Nutno dodat, že udělený souhlas vlastníka zavazuje i právní nástupce.

[46] Zároveň platí, že souhlas se nesmí vztahovat toliko na omezený okruh konkrétně určených osob, ale na využití pozemku obecnou veřejností. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 1. 2021, č. j. 5 As 57/2019-53, *„[j]estliže tedy právní předchůdci stěžovatele mlčky strpěli užívání komunikace dvěma subjekty, tak se jedná maximálně o výprosu, která byla mezi stranami konkludentně uzavřena. Již z absence pohybu veřejnosti pak vyplývá skutečnost, že se nejedná o veřejně přístupnou komunikaci.“*

[47] Správní orgány dospěly v nyní přezkoumávaných rozhodnutích k závěru, že právní předchůdce osoby zúčastněné na řízení I) souhlas s veřejným užíváním dané komunikace udělil. Tuto skutečnost dovodily z historického vývoje situace v dané lokalitě.

[48] Ze spisové dokumentace je patrné, že na pozemku p. č. Xb (dříve p. č. Xi) stál v minulosti obytný dům č. p. Xj, který byl v roce 1980 spolu s pozemky p. č. Xk, Xh a Xa převeden tehdejším Okresním bytovým podnikem v Jablonci nad Nisou na Českou státní pojišťovnu. Na základě rozhodnutí Městského národního výboru v Jablonci nad Nisou ze dne 15. 5. 1981 Česká státní pojišťovna obytný dům zdemolovala a na těchto pozemcích vybudovala zpevněnou plochu, která dle nákresu situace stavby *„Modernizace prohlídky*

motorových vozidel“ vytvářela prostor pro příjezd nejen k nově vybudovanému areálu prohlídek vozidel, ale i k pozemku stěžovatelů, a byla přímo napojena na ulici S. Na vjezdu byla po jejím vzniku umístěna dopravní značka „Zákaz vjezdu všech vozidel“ s dodatkovou tabulkou omezující platnost této značky na vozidla mimo dopravní obsluhu a k technickým prohlídkám České státní pojišťovny. V roce 2000 došlo k demolici areálu technických prohlídek vozidel a na části pozemku p. č. Xa vznikly parkovací plochy pro potřeby tehdejšího vlastníka tohoto pozemku, České pojišťovny, a.s. V roce 2004 došlo ke změně dopravního značení u vjezdu do vnitrobloku z ulice S.. Byla zde umístěna zákazová dopravní značka omezující stání vozidel a vjezd všech vozidel s dodatkovou tabulkou s výjimkou dopravní obsluhy a vozidel s povolením České pojišťovny. V listopadu 2006 Česká pojišťovna, a.s., prodala posuzované pozemky společnosti Radniční 133, s.r.o., která v roce 2008 se stěžovateli a dalšími osobami uzavřela „nájemní“ smlouvu na užívání posuzovaných pozemků jako přístupové cesty k nemovitostem uvedených osob. V květnu 2015 byly dotčené pozemky prodány osobě zúčastněné na řízení I), která stěžovatelům zmíněnou smlouvu na jejich užívání vypověděla.

[49] Správní orgán I. stupně poukázal na to, že již z dokumentace z roku 1981 je patrné, že tehdejší vlastník sporných pozemků souhlasil s jejich využíváním pro příjezd vozidel k technickým prohlídkám a rovněž do soukromých dvorů, přičemž okruh příjezdějících osob neměl zcela pod kontrolou. Pokud by nechtěl umožnit veřejné užívání dané cesty, opatřil by vjezd např. branou a podmínky pro příjezd k sousedním pozemkům by upravil soukromoprávně.

[50] Krajský soud nerozporoval, že souhlas s veřejným užíváním dané komunikace byl v minulosti udělen, konstatoval však, že následně zanikl. Vyšel z toho, že zatímco v minulosti daná komunikace sloužila klientům „bankovního ústavu“ a „STK“, nyní již slouží pouze vlastníkům a obyvatelům domů M. n. Xm a S. Xn, popřípadě jejich návštěvám a obsluze. Krajský soud výslovně uvedl, že na základě těchto závěrů nepovažuje (na rozdíl od správních orgánů) za naplněný ani třetí znak veřejně přístupné účelové komunikace. Stěžovatelé závěr správních orgánů o naplnění daného znaku v žalobě (pochopitelně) nerozporovali, krajský soud tedy danými závěry vybočil z mezí žalobních námitek. Především je však závěr krajského soudu nesprávný.

[51] Jak již bylo uvedeno výše, souhlas vlastníka komunikace s jejím veřejným užíváním zavazuje i jeho nástupce a jednou udělený souhlas již nelze odvolat. Pokud tedy krajský soud ve shodě se správními orgány uzavřel, že souhlas s veřejným užíváním byl v minulosti udělen, nebylo možné, aby následně ze změny okruhu osob, které komunikaci využívaly, resp. ze změny využití některých nemovitostí, k nimž komunikace vede [těch ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení I)], dovodil zánik souhlasu. Změna využití nemovitostí, k nimž komunikace vede, pokud by se netýkala jen nemovitostí vlastníka samotné komunikace, resp. pozemků pod ní, by mohla za určitých okolností vést nanejvýš k zániku nutné komunikační potřeby, jestliže by cesta k nemovitostem nadále nebyla potřebná. V žádném případě však nemohla mít vliv na trvání dříve uděleného souhlasu.

[52] V této souvislosti lze tedy přisvědčit závěru správního orgánu I. stupně, který potvrdil i žalovaný, že pokud vlastníci posuzovaných pozemků dlouhodobě neprojevovali nesouhlas s užíváním daných pozemků pro příjezd mj. na pozemky stěžovatelů a bránili se

pokračování

nanejvýš proti neoprávněnému parkování na daných pozemcích, došlo tím k udělení konkludentního souhlasu s užíváním pozemků jako veřejně přístupné účelové komunikace. Tento závazek následně přecházel na každého dalšího vlastníka daných pozemků. „Nájemní“ smlouvy, které byly následně se stěžovateli uzavřeny, nemohly naplnění tohoto znaku veřejně přístupné účelové komunikace dodatečně zvrátit.

III.c) Nutná komunikační potřeba

[53] Podstatou posouzení existence nutné komunikační potřeby je zodpovězení otázky, zda existují jiné způsoby, jak zajistit spojení příslušných nemovitostí s okolními pozemními komunikacemi, aniž by došlo k omezení vlastnického práva (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06). Nutná komunikační potřeba se zkoumá ve vztahu k nemovitostem, pro něž sporná cesta plní funkci komunikační spojnice (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015-14, publ. pod č. 3371/2016 Sb. NSS). V projednávané věci tedy bylo rozhodující, zda existuje k přístupu k nemovitosti stěžovatelů automobilem k zadní straně jejich domu nějaká alternativa, o níž je ještě možné rozumně uvažovat.

[54] K otázce posuzování alternativních dopravních cest se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 5 As 3/2009-76: *„Při hodnocení nutné komunikační potřeby by měl silniční správní úřad zkoumat, zda alternativní dopravní cesta zajišťuje plnohodnotné komunikační spojení dotčených nemovitostí (zde rodinný dům), zda je alternativní veřejně přístupná účelová komunikace udržovaná, průjezdná i při špatném počasí a v zimním období, vhodná pro nezbytný obslužný provoz rodinného domu většími vozidly (např. popeláři, fekální vůz, dovoz paliva, hasiči, vůz záchranné služby apod.). Po vlastnicích dotčené nemovitosti lze požadovat pouze vynaložení přiměřených nákladů na úpravu alternativní přístupové cesty, nikoli vynaložení takových finančních prostředků, které jsou ve zcela zjevném nepoměru k tomu, co by alternativním řešením mělo být ve prospěch vlastnického práva vlastníků sporné cesty (resp. ve prospěch jejich práva na ochranu soukromí a zajištění pohody bydlení) získáno.“* Je tedy zřejmé, že alternativní cesta se posuzuje mj. ve vztahu ke způsobu užívání zpřístupňovaných nemovitostí. Zkoumá se nejen to, zda tato cesta reálně existuje, ale i to, jaký typ dopravy má alternativní cesta pojmout a zda je toho schopna, dále její dopravně technický a stavební stav (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 As 68/2014-87) či délka obou posuzovaných cest a jejich vztah k ostatním cestám v lokalitě (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2013, č. j. 8 As 19/2012-42). Hodnotit je třeba také bezpečnost či vhodnost z hlediska využívání cesty pro různé způsoby dopravy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2022, č. j. 10 As 99/2022-56). Při posouzení nutné komunikační potřeby, resp. existence alternativní cesty, se tedy nelze spokojit pouze se zjištěním, že nějaká alternativní cesta existuje. Je třeba posoudit rovněž skutečné možnosti jejího využití.

[55] V nyní posuzovaném případě krajský soud ve svém předešlém rozsudku vyšel z toho, že bez dalšího nelze předpokládat, že stěžovatelé musí mít zajištěn přístup k parkovacím místům za svým domem (pokud by bylo možné zajistit přístup k domu a jeho „obsahu“ jiným způsobem). Nejvyšší správní soud tomuto závěru v předcházejícím rozsudku přisvědčil a svými závěry v posuzované věci, byť k nim dospěl jiný senát, je zdejší soud vázán. Správní orgány se tedy v dalším řízení měly zabývat mj. tím, zda je skutečně nutné,

aby měli stěžovatelé zajištěn příjezd automobilem k zadnímu traktu svého domu, a zda se v jeho přílehlém okolí nacházejí veřejná parkoviště, která by mohla představovat alternativu přístupu k němu.

[56] Správní orgán I. stupně vyšel při posouzení dané otázky z výpovědi svědka Voborníka, který v domě stěžovatelů provozoval v letech 2000 až 2005 restauraci, jež byla sice vždy zásobována ze dvora s příjezdem přes sporné pozemky, teoreticky však dle svědka bylo možné za cenu dopravních komplikací zásobování z pěší zóny. Dále správní orgán I. stupně popsal výčet všech parkovišť nacházejících se v okruhu 300 m od domu stěžovatelů a poukázal na možnost zastavit na nezbytnou dobu v pěší zóně před domem. Žalovaný daným závěrům přisvědčil a dodal, že složky IZS mají přístup v případě potřeby zajištěn zákonem. Také krajský soud se s danými závěry ztotožnil.

[57] Pokud se jedná o zajištění přístupu vozidel IZS, Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 As 213/2017-38, konstatoval, že tuto otázku není nutné vždy řešit prostřednictvím institutu veřejně přístupné účelové komunikace: „*Složky integrovaného záchranného systému (§ 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů), mají v nezbytných případech zajištěn příjezd přes cizí pozemky na základě zákona (např. § 25 zákona č. 239/2000 Sb., § 17 a násl. zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, § 1037 občanského zákoníku; k tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2011, sp. zn. 22 Cdo 2977/2009, týkající se zřízení práva nezbytné cesty dle občanského zákoníku), není tedy třeba jej řešit prostřednictvím institutu veřejně přístupné účelové komunikace.*“ Na druhou stranu je třeba vzít v úvahu, že úmyslem osoby zúčastněné na řízení I), který vyplývá ze správního spisu a s nímž se osoba zúčastněná na řízení I) nijak netají, je pozemky p. č. Xa a Xb trvale zastavět, čímž by byl přístup k zadní části domu stěžovatelů i pro složky IZS či pro zajištění nutných stavebních úprav či oprav domu patrně zcela znemožněn.

[58] Nezbytnou obsluhu nemovitosti stěžovatelů lze jistě zčásti zajišťovat zastavením v pěší zóně před domem. Správní orgány ani krajský soud si však dostatečně neujasnily, zda a případně kteří z uživatelů či pravidelných návštěvníků daného domu jsou vedle jeho vlastníků (stěžovatelů) skutečně oprávněni do pěší zóny vjet a tam alespoň zastavit a vyložit nezbytný náklad. Vzhledem k tomu, že se v domě nachází např. i knihkupectví, bylo mj. třeba zohlednit také zajištění obsluhy této provozovny, včetně jejího zásobování. Touto otázkou se správní orgány ani krajský soud dostatečně nezabývaly. Ačkoliv lze obecně souhlasit s tím, že v pěší zóně mohou k tomu oprávněné osoby (resp. jejich vozidla) na nezbytně nutnou dobu zastavit za účelem vyložení a naložení nákladu, je třeba rovněž posoudit individuální okolnosti konkrétní věci. Nestačí tedy pouhý odkaz na obecnou právní úpravu provozu v pěších zónách. Navíc, jak již bylo uvedeno výše, v případě posuzování komunikačních alternativ je nutné posoudit nejen jejich existenci a právní způsobilost k naplnění nutné komunikační potřeby, ale rovněž jejich fyzickou způsobilost k témuž účelu, a to včetně bezpečnosti jejího využití. Vzhledem k šířce a uspořádání pěší zóny a jejímu rozvržení je třeba posoudit, zda případná obsluha nemovitosti stěžovatelů z pěší zóny (u těch osob, jež jsou k tomu skutečně oprávněny) nepřiměřeně neohroží plynulost a bezpečnost tamního provozu.

pokračování

[59] Především se však Nejvyšší správní soud nemohl ztotožnit se způsobem, jakým správní orgány posoudily možnosti parkování na veřejných parkovištích v přilehlém okolí domu stěžovatelů. Pouhý výčet okolních parkovišť nepředstavuje dostatečné posouzení této komunikační alternativy a byť správní soudy již v předchozím řízení vycházely ze vzdálenosti 300 m od domu jako tzv. docházkové vzdálenosti podle § 21 odst. 1 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, v tehdejší znění, je třeba přihlídnout, jak již bylo konstatováno, i ke konkrétním okolnostem posuzované věci, tedy obzvláště k tomu, že oba stěžovatelé jsou osoby zdravotně postižené, s omezenou hybností. Rozhodně se přitom nelze ztotožnit se závěrem krajského soudu, že pro stěžovatele skutečně dostupná parkovací místa jsou ve srovnatelné vzdálenosti od jejich domu jako dosud využívané parkoviště na jejich pozemku za domem. Stěžovatelům lze přisvědčit i v tom, že správní orgány zcela rezignovaly na posouzení právní a fyzické způsobilosti dané alternativy naplnit nutnou komunikační potřebu nemovitosti stěžovatelů. Kromě existence parkovacích míst v blízkém okolí bylo nutné zohlednit rovněž právní omezení využití některých parkovacích míst (např. míst vyhrazených a zpoplatněných) a dále skutečnou vytíženost parkovišť v dané lokalitě v různých časových úsecích během dne a týdne. Takové posouzení však správní orgány neprovedly ani si pro něj neopatřily potřebné podklady. Nejvyšší správní soud připouští, že se může jednat o posouzení poměrně administrativně náročné, to však správní orgány nezabývá povinnosti se danými otázkami zabývat. Některým těmto otázkám se předběžně věnoval Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném usnesení ze dne 19. 12. 2024, č. j. 5 As 314/2024-47 (srov. zejména body 13 a 15 tohoto usnesení), vycházel však v tomto ohledu z důkazů, které, byť jsou veřejně dostupné, nejsou vždy součástí správního spisu a nebyly ani provedeny k důkazu krajským soudem, což je postup přípustný při vydání předběžného opatření, kdy soud rozhoduje v časové tísní, nikoli však pro posouzení věci samé, přičemž by nebylo vhodné, aby Nejvyšší správní soud tyto či jiné důkazy, včetně těch předložených stěžovateli a osobami zúčastněnými na řízení, prováděl v řízení o kasační stížnosti. Řádné doplnění dokazování k těmto rozhodným skutkovým otázkám tedy musí být úkolem správních orgánů v dalším řízení.

[60] Pro úplnost lze dodat, že Nejvyšší správní soud v předešlém rozsudku ze dne 20. 12. 2023, č. j. 7 As 85/2023-82, neuzavřel, že přístup do vnitrobloku je možný přes pozemek p. č. Xf, pouze poznamenal, že správní orgány pominuly Zápis z jednání Výboru pro hospodaření s majetkem města č. 14 ze dne 27. 11. 2018, podle něhož se měl daný výbor vyjádřit v tom smyslu, že přístup do vnitrobloku je možný právě přes uvedený pozemek p. č. Xf, který je ve vlastnictví statutárního města Jablonec nad Nisou. Správní orgány ani krajský soud se však v dalším řízení s uvedeným názorem výboru pro hospodaření města neztotožnily, neboť je zřejmé, že takový přístup přes uvedený pozemek možný není vzhledem k tomu, že se na něm nachází veřejná zeleň (parčík) a plastika.

III.d) Postup správních orgánů v řízení

[61] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval stížními námitkami směřujícími proti postupu správních orgánů v řízení, především správního orgánu I. stupně.

[62] Z obsahu správního spisu vyplývá, že správní orgán I. stupně po vrácení věci žalovaným k novému projednání dne 22. 6. 2023 oznámil účastníkům řízení pokračování správního řízení a současně je seznámil s tím, že dne 27. 7. 2023 provede důkaz ohledáním

domu na ul. S. Xn. K provedení tohoto důkazu v daném termínu došlo. Souběžně probíhalo řízení o kasačních stížnostech proti předchozímu rozsudku krajského soudu, které bylo skončeno zmiňovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2023, č. j. 7 As 85/2023-82. Po vrácení správního spisu od Nejvyššího správního soudu vydal správní orgán I. stupně dne 31. 1. 2024 usnesení, kterým jednak účastníkům řízení stanovil lhůtu do 22. 2. 2024, ve které mohli navrhnout důkazy a činit jiné návrhy, jednak jim stanovil lhůtu do 23. 2. 2024, ve které se mohli vyjádřit k podkladům rozhodnutí.

[63] Stěžovatelé se podáním ze dne 21. 2. 2024 k věci vyjádřili a navrhli doplnit dokazování o výsledky svědků J. Š., který v letech 1991 až 2006 pracoval u České pojišťovny, a.s., a D. H., která danou komunikaci využívala při parkování, a dále o prohlášení svědků J. S. a V. L., kteří daný vjezd rovněž v minulosti užívali. Dále navrhovali „srovnání vjezdu k budově č. p. S. Xl, J. N. (budova naproti domu S. Xn) a vjezdu na předmětných pozemcích z pohledu souhlasu vlastníka s užíváním nemovitosti“ a ověření stavu komunikace na M. n. u domu Xm po rekonstrukci v roce 2022. Správní orgán I. stupně vydal dne 26. 2. 2024 nové (nyní přezkoumávané) rozhodnutí.

[64] Námitku týkající se nedostatečného doplnění dokazování shledal Nejvyšší správní soud důvodnou, pokud jde o dokazování ohledně skutečné využitelnosti parkovacích ploch pro parkování vozidel zajišťujících přístup k domu stěžovatelů a jeho obsluhu. Jak již bylo uvedeno výše, správní orgány měly zjistit skutečné možnosti parkování v okolí, včetně faktické vytiženosti parkovišť.

[65] Naopak, v rozsahu, v jakém měly navržené svědecké výpovědi a prohlášení doložit udělení souhlasu s veřejným užíváním komunikace, nebylo jejich provedení nezbytné, neboť správní orgány již měly udělení souhlasu za prokázané na základě důkazů jiných (viz str. 11 a 12 rozhodnutí správního orgánu I. stupně). Téže skutečnosti se týkalo rovněž navržené srovnání vjezdu na dotčené pozemky s jiným domem „z hlediska souhlasu vlastníka“. Pokud stěžovatelé navrhovali jako důkaz „ověření stavu komunikace na M. n.“, nelze než uvést, že se nejedná o konkrétní důkazní návrh. Jde spíše o označení skutečnosti, kterou stěžovatelé požadovali posoudit.

[66] Rychlý postup správního orgánu I. stupně v novém řízení sám o sobě nelze považovat za vadu řízení. Jak již uvedl krajský soud, tento bezodkladný postup správního orgánu pouze odráží délku daného řízení a je pochopitelný vzhledem k tomu, že v předchozích fázích řízení stěžovatelé opakovaně uplatňovali procesní nástroje ochrany proti nečinnosti správního orgánu. Pokud měl správní orgán I. stupně skutkový stav věci za dostatečně objasněný, neměl důvod dále vyčkávat s vydáním svého rozhodnutí, ovšem na druhou stranu je pravdou, že, jak již bylo konstatováno, skutkový stav dostatečně zjištěn nebyl.

III.e) Postup krajského soudu v řízení

[67] V řízení před krajským soudem stěžovatel navrhl provedení důkazů správním spisem a rovněž fotografiemi, z nichž byla část založena již ve správním spise a další část zachycovala situaci ve vnitrobloku po vydání nyní přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného. Dále navrhli k důkazu výslech syna stěžovatelů, Mgr. V. O.

pokračování

[68] Je pravdou, že se krajský soud v odůvodnění rozsudku výslovně vyjádřil pouze k neprovedení výslechu Mgr. O. (viz bod 85 přezkoumávaného rozsudku). Jak však uvedli také sami stěžovatelé, při jednání se krajský soud k jejich důkazním návrhům vyjádřil. Zejména konstatoval, že část fotografií byla založena ve správním spise, jímž se dokazování neprovádí. Takovému odůvodnění neprovedení dané části důkazů lze dle Nejvyššího správního soudu přisvědčit. Skutečnost, že tuto úvahu krajský soud výslovně nepřevzal do odůvodnění rozsudku, nepředstavuje sama o sobě vadu, která by měla vést k jeho zrušení.

[69] Pokud se jedná o důkazy, jimiž stěžovatelé dokládali situaci ve vnitrobloku po vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného, je třeba uvést, že k těmto důkazům se krajský soud skutečně nevyjádřil. Pro posouzení žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je rozhodný skutkový a právní stav, který zde byl v době rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), nicméně, jak již bylo uvedeno, stěžovatelům lze do určité míry přisvědčit, že některé tyto důkazy byly způsobilé zpochybnit správnost skutkových závěrů, o které se žalobou napadená správní rozhodnutí opírala. V každém případě měl krajský soud neprovedení těchto důkazů řádně odůvodnit.

IV. Závěr a náklady řízení

[70] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.). V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního řízení, než zrušit rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení, ovšem pouze v rozsahu, v němž se týká stěžovatelů v nyní posuzované věci vzhledem k tomu, že totéž správní rozhodnutí bylo zároveň napadeno jinými žalobci a tato věc je nyní u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 9 As 241/2024. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že rozhodnutí žalovaného v části, již bylo zamítnuto odvolání stěžovatelů a k odvolání stěžovatelů potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně, zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný, jak již bylo uvedeno, postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.).

[71] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelé byli na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci úspěšní, mají tedy vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů.

[72] Stěžovatelé náklady řízení výslovně nevyčíslili, soud o nich tedy rozhodl na základě skutečností zřejmých ze spisu.

[73] V řízení před krajským soudem stěžovatelé účelně vynaložili náklady na zaplacení soudních poplatků za podání žaloby ve výši 6 000 Kč. Vedle toho zaplatili rovněž soudní poplatky za návrh na vydání předběžného opatření, s nímž však byli neúspěšní, a nejde proto o účelně vynaložené náklady. V řízení před Nejvyšším správním soudem stěžovatelé účelně vynaložili náklady na zaplacení soudních poplatků za podání kasační stížnosti a za návrh na vydání předběžného opatření v celkové výši 12 000 Kč.

[74] Stěžovatelé byli v řízení před krajským soudem i před Nejvyšším správním soudem zastoupeni advokátem Mgr. Lukášem Míšou, takže jim náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném v době poskytnutí jednotlivých úkonů právní služby (dále jen „advokátní tarif“).

[75] Ze spisu je patrné, že stěžovatelům náleží náhrada nákladů řízení za odměnu jejich zástupce ve výši 2 x 2 480 Kč a za paušální náhradu jeho hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z pěti úkonů právní služby poskytnutých do 31. 12. 2024 a spočívajících v převzetí a přípravě zastoupení, podání a doplnění žaloby, podání repliky ze dne 23. 7. 2024, účasti na jednání u krajského soudu a podání a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bodem 5, § 12 odst. 4 a § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2024], za odměnu zástupce ve výši 2 x 1 240 Kč a náhradu jeho hotových výdajů ve výši 300 Kč za úkon právní služby spočívající v podání návrhu na vydání předběžného opatření v řízení o kasační stížnosti, jemuž Nejvyšší správní soud vyhověl [§ 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bodem 5, § 12 odst. 4 a § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2024], za odměnu zástupce ve výši 2 310 Kč a 1 848 Kč a za náhradu jeho hotových výdajů ve výši 450 Kč za úkon právní služby poskytnutý po 1. 1. 2025 a spočívající ve vyjádření k návrhu osoby zúčastněné na řízení I) na zrušení předběžného opatření [§ 11 odst. 3 ve spojení s § 11 odst. 2 písm. a), s § 9 odst. 5, § 7 bodem 5, § 12 odst. 4 a § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 1. 2025] a za DPH 21 % (zástupce stěžovatelů je plátcem DPH). Písemné vyjádření stěžovatelů v řízení o žalobách ze dne 4. 11. 2024 (před jednáním krajského soudu) ani jejich výše zmiňované vyjádření v řízení o kasační stížnosti, doručené Nejvyššímu správnímu soudu dne 26. 5. 2025, neobsahují natolik nové či zásadní argumenty či tvrzení, aby je bylo možné považovat za samostatný úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu.

[76] Celkem tedy přísluší stěžovatelům náhrada nákladů řízení ve výši 58 762 Kč. K úhradě této částky stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

[77] Osobám zúčastněným na řízení soudy neuložily žádnou povinnost, s jejímž plněním by jim vznikly náklady, za něž by jim příslušela náhrada (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

pokračování

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 13. června 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu